



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

28.09.2016 № 130-29/01-10265

Кабінет Міністрів України

Про надання пропозицій

В Антимонопольному комітеті України (далі – Комітет) досліджено питання відповідності вимогам законодавства про захист економічної конкуренції порядку переобладнання колісних транспортних засобів та оцінки відповідності такого переобладнання, встановленого постановою Кабінету Міністрів України 21.07.2010 № 607 «Про затвердження Порядку переобладнання транспортних засобів» (далі – постанова КМУ № 607).

З метою проведення повного, об'єктивного та всебічного дослідження із зазначеного питання, Комітетом було надіслано вимоги про надання інформації до державного підприємства «Державний автотранспортний науково-дослідний і проектний інститут» (далі - ДП «ДержавтотрансНДІпроект»), Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС), Міністерства інфраструктури України (далі – Мінінфраструктури) та органів з оцінки відповідності, в результаті чого була отримана та узагальнена інформація.

Відповідно до частини першої статті 32 Закону України «Про дорожній рух» від 30.06.1993 № 3353-ХІІ переобладнання транспортних засобів, тобто зміна типу або марки (моделі), призначення чи параметрів конструкції транспортних засобів, що перебувають в експлуатації шляхом установки кабіни, кузова чи їх деталей, спеціального обладнання і номерних агрегатів, не передбачених нормативно-технічною документацією на даний транспортний засіб, повинно відповідати правилам, нормативам і стандартам України.

Частиною другою статті 32 Закону визначено, що не дозволяється без погодження з виробниками транспортних засобів та їх складових частин або іншої спеціально уповноваженої на це Кабінетом Міністрів України організації переобладнання, що призводить до зміни повної маси та її розподілу по осях, розміщення центру ваги, типу двигуна, його ваги і потужності, колісної бази чи колісної формули, системи гальмового і рульового керування та трансмісії. Згідно із частиною п'ятою статті 32 зазначеного Закону, переобладнання транспортних засобів здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Порядок переобладнання транспортних засобів (далі – Порядок переобладнання) затверджений постановою КМУ № 607.

Пунктом 22 Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.1998 № 1388 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 23.12.2009 № 1371) визначено, що для проведення державної реєстрації нових транспортних засобів, виготовлених в Україні шляхом їх переобладнання суб'єктами господарювання, які проводять господарську діяльність з переобладнання п'яти і більше транспортних засобів протягом року, до сервісних центрів МВС подається також оформлене державним підприємством «ДержавтотрансНДІпроект» чи Головним сервісним центром МВС і видане виробником свідоцтво про погодження конструкції транспортного засобу щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.

Відповідно до пункту 1 постанови КМУ № 607, Порядок переобладнання визначає процедуру переобладнання транспортних засобів, призначених для експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування, що призводить до зміни повної маси та її розподілу по осях, розміщення центру ваги, типу двигуна, його ваги і потужності, колісної бази чи колісної формули, системи гальмового і рульового керування та трансмісії, зокрема для роботи на газовому моторному паливі та альтернативних видах рідкого і газового палива. Згідно Порядку переобладнання заяви про погодження переобладнання транспортних засобів розглядаються спеціально уповноваженими організаціями.

Пункт 8 постанови КМУ № 607 визначає, що до спеціально уповноважених організацій належать:

- ДП «ДержавтотрансНДІпроект»;
- Центр безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС.

Відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 30.11.2015 № 1532 «Про ліквідацію Департаменту Державної автомобільної інспекції МВС України, Центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС, управлінь Державної автомобільної інспекції ГУМВС, УМВС України в Автономній Республіці Крим, областях» прийнято рішення про ліквідацію Центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем.

Згідно листа Головного сервісного центру МВС України від 06.09.2016 № 31/27-2523, реалізація покладених на МВС статтею 52¹ Закону України «Про дорожній рух» від 30.06.1993 № 3353-ХІІ повноважень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху щодо погодження проектів конструкцій транспортних засобів у частині дотримання вимог щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, яка забезпечувалась Центром безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС, на даний час забезпечується Головним сервісним центром МВС України.

Проте, відповідні зміни до постанови КМУ № 607 до цього часу внесені не були.

Головний сервісний центр при МВС України визначає погодження як «Послуга щодо оформлення та видача погодження (висновку) на заміну номерного агрегату транспортного засобу, а також на переобладнання транспортного засобу без зміни номерних агрегатів». Вартість зазначеної послуги встановлена постановою Кабінету Міністрів України від 04.07.2007 № 795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання» і становить 98 грн. 48 коп. Надання Головним сервісним центром МВС України такого погодження є адміністративною послугою.

За інформацією МВС, в період з 12.01.2016 по 29.08.2016 до Головного сервісного центру МВС України надійшло 4 323 звернення стосовно отримання відповідної послуги. Обсяг надходження грошових коштів за відповідний період становить 427 606, 16 грн. Також зазначимо, що Головний сервісний центр при МВС України не доручає жодних робіт з надання послуг іншим установам, суб'єктам господарювання.

До ДП «ДержавтотрансНДІпроект», яке, згідно постанови КМУ № 607, є уповноваженою організацією та видає погодження на переобладнання транспортних засобів, протягом 2015 року надійшло 13 068 заяв щодо погодження можливості переобладнання транспортних засобів, а за 5 місяців 2016 року – 5 767. Обсяги грошових коштів, що надійшли у 2015 році становлять 5 984,9 тис. грн., а за 8 місяців 2016 року – 4 867,2 тис. грн.

В рамках надання погодження на переобладнання ДП «ДержавтотрансНДІпроект» проводить науково-технічну експертизу і, відповідно, найменування послуги визначає як «Послуга науково-технічної експертизи щодо погодження можливості переобладнання колісних транспортних засобів та їхніх складових частин», вартість якої встановлена наказом ДП «ДержавтотрансНДІпроект» від 05.12.2014 №52 «Про введення в дію Прейскуранта вартості послуг науково-технічної експертизи щодо погодження можливості переобладнання колісних транспортних засобів та їхніх складових частин» і варіюється від 390 до 1800 грн.

Отже, ДП «ДержавтотрансНДІпроект» є суб'єктом господарювання та здійснює господарську діяльність щодо надання відповідних послуг з метою отримання прибутку.

ДП «ДержавтотрансНДІпроект» має господарські договори з суб'єктами господарювання - Регіональними центрами, (що знаходяться в м. Чернігів, м. Львів, м. Черкаси, м. Київ, м. Вінниця, м. Херсон, Миколаївській області, Сумській області, м. Кропивницький, м. Житомир, Дніпропетровській області, Житомирській області, Івано-Франківській області, Донецькій області, м. Полтава) про надання послуг з проведення науково-технічної експертизи щодо погодження переобладнання колісних транспортних засобів та їх складових частин, а саме – співпраця в частині попереднього розгляду документів (свідоцтво про реєстрацію, акт технічного огляду колісних транспортних засобів тощо), складання та належного оформлення заяви та доданих до неї документів. Хоча, ДП «ДержавтотрансНДІпроект» у своєму листі наголошує, що Регіональні центри не залучаються ДП «ДержавтотрансНДІпроект» до виконання робіт з погодження можливості переобладнання, або підготовки висновків, проте фактично вони виконують частину робіт щодо надання послуги науково-технічної експертизи щодо погодження можливості переобладнання колісних транспортних засобів та їхніх складових частин. Станом на вересень 2016 року ДП «ДержавтотрансНДІпроект» має укладені договори з 25 Регіональними центрами. Питома вага заяв, які надходять до ДП «ДержавтотрансНДІпроект» через Регіональні центри становить 16%.

ДП «ДержавтотрансНДІпроект» не встановлює окремих критеріїв та вимог до Регіональних центрів, а укладає договори з тими Регіональними центрами, які звертаються до них з проханням про співпрацю.

Зазначене свідчить про те, що визначення 2-х спеціально уповноважених установ на погодження переобладнання не в змозі забезпечити попит на такі погодження.

Слід зазначити, що ДП «ДержавтотрансНДІпроект» є не тільки призначеним (згідно наказу Мінінфраструктури від 01.03.2013 № 126) в державній системі сертифікації органом із сертифікації, а також є науково-дослідним інститутом, діяльність якого охоплює біля 15 напрямків надання послуг, що стосуються технологічної та правової бази транспортного сектору економіки країни, зокрема у таких аспектах, як безпека та екологія.

Мінінфраструктури, МВС та ДП «ДержавтотрансНДІпроект» в своїх відповідях акцентують увагу на тому, що погодження на переобладнання (стаття 32 Закону України «Про дорожній рух») також можуть надавати виробники відповідних транспортних засобів та їх складових частин, як українських так і закордонних, але практика отримання погоджень на переобладнання таким чином майже відсутня, як і відсутні детальні умови, за якими таке погодження може бути реалізоване.

Одночасно, як і Мінінфраструктури, так і МВС у своїх листах наголошують, що визначення спеціально уповноважених організацій відноситься до компетенції Кабінету Міністрів України. Проте, на разі, не вдається за можливе встановити за якими критеріями та умовами були визначені та обрані саме ці 2 установи як спеціально уповноважені організації, що погоджують переобладнання транспортних засобів згідно постанови КМУ № 607.

Зазначимо також, що законодавство не містить понять «переобладнаний транспортний засіб» та «самостійно складений транспортний засіб». За інформацією Головного сервісного центру при МВС України, переобладнання транспортного засобу – це зміна конструкції транспортного засобу, що перебуває в експлуатації, а самостійно складений транспортний засіб визначається таким при відсутності аналогів заводів-виробників. Оцінку самостійно складених або самостійно сконструйованих транспортних засобів здійснює Головний сервісний центр при МВС України та інші визначені Кабінетом Міністрів України підприємства, установи, організації. Проте, на сьогодні, окремої норми чи особливостей щодо погодження переобладнання самостійно складених транспортних засобів нормативно-правовими актами не визначено.

В ході дослідження суб'єкти господарювання та органи влади не надали інформацію, яка б свідчила про встановлені спеціальні вимоги до працівників, задіяних в наданні погодження на переобладнання, таких як кваліфікація, освіта, досвід роботи, а також

спеціальні вимоги до матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання, яким відповідає виключно один суб'єкт господарювання – ДП «ДержавтотрансНДІпроект».

Також в Комітеті відсутня інформація, яка б свідчила про об'єктивні підстави для зазначення в постанові КМУ № 607 саме назви конкретного суб'єкта господарювання, уповноваженого на надання погодження можливості переобладнання транспортних засобів, а не критеріїв та процедури відбору суб'єктів господарювання.

До Комітету надходять звернення стосовно упередженого розгляду та не розгляду заявок фізичних осіб щодо отримання погодження на переобладнання колісних транспортних засобів.

Зазначені факти стали предметом судового спору, рішення по якому винесено на користь фізичної особи. Так, згідно Постанови Окружного адміністративного суду м. Києва від 6 квітня 2016 року № 826/2852/15, за позовом Логінова Д.В. до ДП «ДержавтотрансНДІпроект» стосовно визнання протиправних дій відповідача в особі експерта державного підприємства, що полягали в зобов'язанні здійснити процедуру переобладнання, надавати фото процесу переобладнання та визнання протиправною бездіяльністю ДП «ДержавтотрансНДІпроект» щодо недодержання пунктів 6 і 7 постанови КМУ № 607 та пунктів 3.5, 3.6, 4.1, 7.4.1, 7.4.2 Порядку надання послуг ДП «ДержавтотрансНДІпроект», а саме щодо недотримання процедури, строків розгляду заяви та затягування розгляду, було визнано протиправною бездіяльністю ДП «ДержавтотрансНДІпроект».

Зазначене стало можливим, в тому числі, у зв'язку з:

- обмеженим колом спеціально уповноважених суб'єктів, що отримавши переваги фактично можуть створювати перешкоди заявникам;
- різницею в порядку розгляду ДП «ДержавтотрансНДІпроект» та Головним сервісним центром МВС України того чи іншого виду заяв (на погодження переобладнання самостійно складеного транспортного засобу та/або переобладнаного);
- відсутністю альтернативи вибору інших організацій, що можуть надавати відповідну послугу, за умови неправомірної відмови або затягування розгляду заяв.

За результатами проведеного дослідження Комітет не дійшов висновку про наявність об'єктивних причин, що свідчать про неможливість надання послуги науково-технічної експертизи щодо погодження можливості переобладнання колісних транспортних засобів та їхніх складових частин іншими установами, організаціями та суб'єктами господарювання.

Зважаючи на вищевикладене та враховуючи, що роботи з погодження переобладнання транспортних засобів можуть виконуватися й іншими суб'єктами господарювання, в тому числі, за умови наявності в них необхідного обладнання, відповідності їх встановленим органом влади вимогам і критеріям, Комітет, керуючись пунктом 14 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» звертається до Кабінету Міністрів України з пропозицією внесення змін до постанови КМУ № 607 з метою розширення переліку спеціально уповноважених організацій, що надають послуги науково-технічної експертизи щодо погодження можливості переобладнання колісних транспортних засобів та їхніх складових частин, що забезпечить надання відповідних послуг на конкурентних засадах.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ